

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gld. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 970.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila. (Novejšje vesti.)

Dunaj 6. Izvrševalni odbor večine državnega zbora se je danes ob 11. uri predpoludne sešel v posvetovanje, katerega so se udeležili ministri predsednik grof Thun, finančni minister dr. Kaizl in minister pl. Jedrzejowicz. Posvetovanje se še nadaljuje.

Dunaj 6. Okrožnica o današnji seji izvrševalnega odbora državnoborske večine javlja, da se je podrobno razpravljalo o političnem položaju ter zopet odločno izrazila želja po mirni in pravični rešitvi vladajočih političnih in narodnih spornih vprašanj. Z ozirom na okolnost, da še ni nobene jasnosti glede avstrijsko-ogerske nagodbe, se je dolžitev prihodnje seje prepustila predsedniku.

Berolin 6. (Državni zbor.) Državni tajnik Bülow čita pogodbo, sklenjeno med Nemčijo in Španijo glede odstopa Karolin in Palavskih otokov in glede Marijan, ki se nahajajo še v španski oblasti, ter omenja, da je vlada smatrala za svojo dolžnost, v svrhu razširjenja nemške posesti v velikem oceanu in v korist nemške trgovine skrbeti za to, da se ti otoki o premembi lastnika ne izgube za Nemčijo.

Med razpravo o državnem proračunu govori poslanec Bebel o predlogu v varstvo obrtnih delavcev ter imenuje ta predlog najhujši atentat, ki se je kedaj izvršil na svobodo in človeško dostojanstvo delavskega stanu. Ta predlog prihaja v trenutku, ko se na francoskem popravlja krivica, storjena posamezniku (Dreyfusu), in ko v Italiji skuša kralj poravnati z amnestijo krivice lanskega leta. Predlog je sramota. (Predsednik kliče govornika na red.)

Državni tajnik Posadovski odgovarja, da hoče Bebelna pri razpravi o predlogu dostojno zavrnil.

PODLISTEK.

Na kmetih.

19

* Spisal Poluks.

— Dovolite nam vsaj, da sami odprodamo pod roko nekaj polja. Na sodnijski dražbi se bo prodajalo vse za slepo ceno. Komaj polovico tega dobimo, kar je v resnici vredno.

— Hm, ne morem za to!

— O, prosim gospod, glejte, jaz imam otroka, kaj naj postane res berač kedaj?! In kam naj greva midva z možem?

— Lahko ostanete na posestvu, če hočete, samo če hočete!

Fröhlich se je približal mladi ženi, potegnil z roko po svoji rdeči bradi in ponovil še enkrat zvito:

— Samo, če hočete!

Skoro da ga je razumela. V obraz ji je stopila kri, srce ji je razburjeno bilo, a vendar je vprašala:

— Kako, jaz ne vem?

— Hm, kako! Menda poznate našega mladega gospoda. Temu se priporočite, pa bo dražba ustavljena in sčasoma se najde kak pomoček, odpraviti tudi dolg tako, da ne bo sumil ne mož ne kdo drugi.

Postalo ji je vroče. Jezno je odvrnila, naj jo pusti v miru in odšla proti vratom.

Zastavil ji je pot.

Predlog je obrnjen proti izrastkom pravice o združevanju, katerih ne more trpeti nobena država. Predlog je tolike važnosti, da se o njem ne more govoriti tako mimogrede. Upati je, da bo se o njem kmalu razpravljalo. Po daljši debati se je odstopil dodatni proračun budžetnemu odseku in seja se je zaključila.

Pariz 6. Vlada je razpustila klub «cercle d'athletique», katerega udje so Christiani in drugi demonstranti autenilski.

Fort de France 6. Ravnatelj zaporov in načelnik mornarske artilerije sta se podala včeraj iz Cayenne na «hudičev otok», pooblaščen od francoske vlade, da uradno obvestita Dreyfusa o reviziji njegove pravde.

Pariz 6. (Senat.) Predsednik izjavlja med burnim odobravanjem, da senat predsedniku republike Loubetu nikdar ne odreče svoje pomoči. Po daljši razpravi se je sprejela z 258 glasovi proti 20 sledeča resolucija: «Senat se pridružuje čutom, izraženim po predsedniku, ter obsoja dejanja, katera so sovražniki republike uprizorili v Autenilu». Senatorju Lecour-Grand Maison-u, ki je rekel, da je bila izvolitev Loubeta predsednikom republike osodepolna, so prisodili cenzuro. Senator Le Prevost de Launey interpelira o naredbah, ki so se ukrenile proti izvestnim sodnim funkcionarjem v pravdi Déroulède. Po kratki debati so sklenili prosti dnevni red, katerega je sprejela vlada.

Zgodovinske črtice.

(Po Jos. Apih-ovi knjigi: Slovenci in 1848. leto.)

(Dolge.)

17. Uradovanje.

V uradih je tudi gospodovala tujščina, najbolj hribovsko selo je dobivalo zgolj nemške uradne

— Ha, ha, kako ste neumni! Saj vendar ni tako grd ta naš mladi gospod. In če vas ima rad, no, moj Bog, kaj je to?! Kaj imate od moža, kaj?! Tepe vas vsak dan. Vi delate, on pa popiva okrog in zapravlja vaše in otrokovo premoženje.

Silila je ven.

— Pustite me. Dobro poznam vas in vašega gospoda. Koliko je deklet v vasi, katere ste ogoljufali in osramotili, mene pa ne osramotite; jaz sem žena in imam otroka.

Odrinila ga je v stran in ponosno odšla venkaj.

Fröhlich je še kričal za njo:

— Lahko se še premislite, še je čas. Saj bi ne bili ne prva ne zadnja!

Vse to je premišljevala ono nedeljo, ko so pritekale sosedne naravnost od maše k njej, da ji povedo, da je res, res, da bo vse prodano, da je bilo vse zama, vse njene prošnje, vsa molitev.

— Čez 14 dni!

In potem bo res vsega konec. Hiša in polje, njive, na katerih je delala tolikrat, travniki, lazje, kjer je tolikrat grabila seno, vse, vse pride v tuje roke.

Vesela je bila, ko je dekla, prišedša iz cerkve, osorno odpravila sitne vasovalke. Videla je, kako se je žalostila njena gospodinja in jezila se je na radovedne babnice, ki so hotele prav do konca napasti svojo radoznalost in škodoželjnost.

oklice, razglase itd., da si bili uradniki samodeloma Nemei in Labi, večinoma pa Čehi in Slovenci; uprav Čehi so bili «rojeni» uradniki, drugi tretjini uradnikov so bili Čehi. A baš v Čehih se je pokazoval z največjim vspehom «ponarodovalni vpliv države», t. j. ne v zmislu narodne svobode, ampak nivelovanja narodnih posebnosti in interesov v prid «državi», t. j. nemški narodnosti. Češki uradniki, učitelji in oskrbniki so bili že davno pred Bachom predestinirani, takozvani «Bachovi huzarji». Tekmuje z rojenimi Nemei in ponemčenimi Slovenci so branili nemško uradovanje z ozirom na potrebno «upravno jednoto», «na državni interes» — češ, da je narodni interes v nasprotju z državnim in da se oni mora klanjati temu: narodi so zaradi države, ne pa država zaradi narodov — narodi zaradi uradnikov, ne pa uradniki za narod. To pa ume oni, kdor pomni, kako je birokracija Metternichova bila neomejena lastnica vseh javnih oblasti, vsemogočna in neomahljiva na vzgoraj in na spodaj — nezmožna sicer za plodovito delovanje in nepristopna višjim idejam, ako se niso ujemale popolnoma z uradniškimi «rubri» — pač pa se je ob tej skali razletela tudi najboljša reforma. Malo so se zmenili za ukaz Franca I., da naj mu za okr. komisarje, tajnike itd. nasvetujejo samo take može, ki so zmožni deželnih jezikov v Iliriji.

18. Jugo-slavizem.

Nemec prof. dr. Puff je pisal 1853. leta sledeče: «Ni ga menda naroda, v katerem bi dobivalo načelo: «Jeden Bog, jeden cesar, jeden vladni jezik, več veljave, nego v Slovenih». — Pojma: «nemštvo» in «izobraženost» sta postala v Slovenih sorodna, da, čisto identična in «po 20 ur daleč je moral hoditi, kdor je hotel pohoditi rodoljuba», pripoveduje Trstenjak.

Bilo je žalostno kosilo tedaj pri Pavlovcu. Gospodarja ni bilo, popival je v gostilni. Njegova žena je sama sedela za mizo z dekle in sinkom.

Govoril ni nihče. Dekla si ni upala, njej se ni ljubilo. Le mali Tonček je zdaj pa zdaj začel svoj otroško pripovedovanje, a ker ga ni nihče poslušal, je zopet kmalu utihnil.

— Kje pa so oče? — je vprašal že v tretje in ker ni dobil odgovora, začel je pripovedovati, da pojde tudi on v gostilno, kadar postane velik.

— Vino bom pil in kadil bom! — je dejal možko.

— Kaj ne mati, da bom?

— Nič ne boš! To ni lepo, to se ne sme.

— O ja, zakaj ne? Konje bom imel in voz, pa bom vozil trame in služil bom dosti denarja.

— Nič ne boš!

— Pa bom! Tam na tisti ledini jih bom pasel pod gozdom. Pa bojo tako debeli! In hišo popravim, kadar bom velik. Tako da bo lepo bela, kakor je Šimčeva.

Ona je molčala in solze so ji stopale v oči.

Kako jo je mučil ta otrok z svojim nedolžnim pripovedovanjem!

Ha, ha! Hišo popravi! In kje bo imel hišo?! Bog zna, kdo bo že tedaj gospodaril tu!

Poslala je otroka venkaj, zaprla se v hišo in je prejkola vse popoldne.

(Pride še.)

Ko se je jelo daniti v nas, obsedli so Slovence, po besedah Slomškovih, kobilo pri repu o prvih literarnih poskusih. Ob Sotli so vlekli za iliristvom, pod Dobračem pa so kovali vse-slavjanski jezik, vsi skupaj pa so se pripravili za — ABC.

Važnejše je bilo vplivanje ilirščine na Slovence; poprijeli so se je mnogi pisatelji (Vraz, Miklošič, Murko, Kočevar, Trstenjak, Muršec, Jeran, Žakelj, Ravnikar itd.), marljivo so se je učili bogoslovci, dopisovali ilirskim novinarjem in Vrazu in v Ljubljani so bogoslovci Vraza pozdravili v ilirščini; Vraz je menil, da so Dalmatinci, a bili so Kranjci in zatrjevali so mu, da «dišu i živu» za ilirizem. Razumeva se, da so predstojniki kmalu zabranili bogoslovcem to občevanje; veleli so jim, da izroče Vrazove dopise ravnateljstvu in policiji je celo prišla Vraza povodom pohoda v domovino.

Ilirske simpatije v Slovenceh pa nikakor še niso imele pravega političnega značaja. A kal mogoče bodoče snovi je imelo to gibanje v sebi, samo da je slovenstvo kmalu krenilo spet na pot samosvojega narodnega življenja in zapustilo jedva pričeto književno združenje s Hrvati. Slovenski «Ilirci» razven Vraza — so se oklenili prapora, ki ga je dvignil urednik «Novice», dr. Bleiweis in konec je bil «jugo-slavizmu».

Temu odlomku iz zgodovine pristavil bi prav rad neki «ako». A ko bi bili nadaljevali jedva pričeto književno združevanje z Hrvati, koliko bi nam bilo to dandanes na korist! Slovenskemu narodu ne bo nikdar mogoče tekmovati z drugimi velikimi narodi, ako se slovanski narodi ne združijo — ako se slovanski narodi ne oprimejo jednega slovanskega narečja kakor ukupnega jezika — podleči bodo morali vplivu večjega, močnejšega sosednjega naroda. Nemei so imeli jednega Martina Lutera, ki jim je združil narečja v jeden jezik, Bog je dal Lahom jednega Danteja — tudi mi pričakujemo od Boga, da bi nam poslal moža, ki bi bil Slovanom to, kar je bil Nemeem Luther in kar je bil Lahom Dante. Če pa ne pride tak mož?

«Pomagaj si sam in Bog ti pomore!»

(Pride še.)

Letna glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda za Istro.

(Dopis iz Opatije.)

Prvikrat letos se je o tem zborovanju darovala tudi sv. maša, katere se je udeležilo načelnništvo in več družabnikov in družabnic. Zborovanje se je pričelo ob 4. uri popoldne. Kakor vsakokrat je bil prvi na svojem mestu vrli starina naš, veteran rodoljubov istrskih, vredni dr. Dinko Vitezič. Mej udeleženci so bili vsi deželni poslanci istrski razun jednega samega. Zastopane so bile malone vse podružnice, in poleg duhovnikov je bilo tudi precej županov. Z veseljem je povdarjal predsednik, da je letošnja udeležba večja, nego prejšnja leta. V svojem govoru je navajal glavne momente iz družbinega življenja v letu 1898. Spominjal se je nemškega «schulvereina» in laške «lege», o katerih dveh družbah je rekel, da jima namen ne le ni plemenit, ampak da je naravnost neplemenit, ker jima ne gre za to, da bi varovali svoje, ampak, da bi raznarodovali naš narod. Pozival je Hrvate v monarhijo, naj se vsi brez razlike zavzemajo za našo družbo, ki ima plemenit namen, da obrani istrske Slovane pred raznarodanjem in jih reši pogina, ki jim preti. S posebnim veseljem je povdarjal, da se je v zadnji čas hrvatska vsenčiliščna mladina jela zanimati za družbo. Že v tem vidi razcvet družbe. Mladina potegne za seboj tudi stareje. To se bo godilo tem lažje, ker so oblasti dovolile, da se tudi izven Istre smejo snovati podružnice.

Tajnik g. dr. Pošćić in blagajnik gosp. dr. Fabianič sta prečitala svoji poročili, ki sta bili odobreni soglasno. Zbor je izrekel pristrčno zahvalo obema funkcionarjema.

V imenu pregledovalcev računov je sporočil g. Kazimir Jelusić, da so društveni računi v popolnem redu. Gosp. župnik Ptašinski je stavil več predlogov, kako bi se dali povspesevati nameni družbe. Krasno je govoril g. dr. Leginja o hrvatskem gimnaziju v Pazinu in je predlagal, da naj se tudi družba — ki je opravičena v to po

pravilih — zavzame za to, da se rečeni gimnazij odpre takoj začetkom šolskega leta ter da družba posodi državnim oblastim svoto 2000 gld. za vzdrževanje gimnazija do zvršetka leta 1899., ako bi oblasti ne imele na razpolago te svote za rečeni namen.

Družba ni bogata, nima ničesar odveč, v sto krajih bi imela priskočiti za snovanje ljudskih šol — vendar je dr. Leginja stavil ta predlog in skupščina mu je pritrdila navdušeno. Tolika je potreba, tolika je želja po hrvatskem gimnaziju.

Skupščina je trajala do sedme ure zvečer in se je izvršila v najlepšem redu.

Po skupščini je bil koncert v dvorani društva «Zora», ki je vspel sijajno. Zbranih je bilo tu Hrvatov in Slovencev, Poljakov in Čehov. Pevske in tamburaške točke je izvajalo društvo «Lavor», a zdraviliščna glasba je svirala same slovanske komade. Uprav divno je vspela igra «Sior Bazilio z napi pal». V igri je nastopalo 17 oseb, a spisana je bila nalašč za to priliko in vzeta je iz domačega ljudskega življenja. Učinek je bil neopisen.

Tako smemo reči, da ostane letošnja skupščina zabeležena na častni strani v zgodovini naše družbe.

Politični pregled.

TRST, 6. junija 1899.

Deželni zbor goriški. Zadnjič smo z vso rezervo posneli iz «Piccola» vest, da se v Gorici vrše pogajanja mej zastopniki obeh klubov v ta namen, da bi deželni zbor mogel zopet pričiti z svojim delovanjem. Zadnja «Soča» potrja to vest v toliko, da pravi, da so imeli slovenski poslanci posvetovanje, kaj ukreniti. «Soča» je tega menenja — in mi jej pritrjamo popolnoma —, da o tem ni niti govora, da bi Italijani res mislili na spravo z Slovence; zvitni so in le ujeti bi hoteli slovenske poslance. Mi pričakujemo od naših poslancev, da ne store ničesar in da ne privole v ničesar, dokler ne dobe popolnega jamstva, da bo ustrezno opravičenim in nujnim zahtevam goriških Slovencev. Mi umejemo Italijane, ako uprav hrepene po zopetnem delovanju deželnega zbora, saj so bili le oni in jedino oni, ki so prejemale od dežele. Ali slovenski del ni imel skoro nič od tacega «delovanja» pokrajinskega parlamenta. Vlada naj poskrbi pri Italijanih, da se odpovedo dosedanjemu nečuvstvu zistemu in da privole v to, da se bosta enakomerno delila solnce in senca. Ali to ne gre, da bi le mi vedno stali v senci! In če nočejo, pa naj vlada razpusti deželni zbor in naj — kakor jej svetuje «Agrar Tagblatt» — enkrat poskusi z slovensko večino in z slovenskim deželnim glavarjem!!

Neposredni davki Primorja. Zemljiški davek: Trst in okolica 15.000 gl., Istra 237.200 gl., Goriška in Gradišćanska 191.800 gl. — Hišno-najemniški davek: Trst in okolica 1.180.000 gl., Istra 117.000 gld., Goriška in Gradišćanska 135.000 gld. — Hišnorazredni davek: Trst 9.000 gl., Istra 77.400 gl., Goriška - Gradišćanska 57.000 gld. — Pet odstotni davek od dohodkov poslopij, svobodnih hišnonajemniškega davka: Trst in okolica 23.000 gld., Istra 17.000 gl., Goriška in Gradišćanska 6000 gld. — Občji pridobitni davek: Trst in okolica 290.000 gld., Istra 58.000 gl., Goriška in Gradišćanska 60.000 gl. — Pridobitina od krošnjarskih in popotnih obrti: Trst in okolica 600 gld., Istra 900 gld., Goriška in Gradišćanska 3000 gld. — Pridobitina od podjetij, ki so obvezane polagati javni obračun: Trst in okolica 282.000 gld., Istra 65.000 gld., Goriška in Gradišćanska 78.000 gld. — Rentni davek: Trst in okolica 45.000 gold., Istra 15.000 gld., Goriška in Gradišćanska 12.000 gld. — Osebna dohodnina: Trst in okolica 420.000 gld., Istra 81.800 gld., Goriška in Gradišćanska 89.900 gld. — Davek od plače višjih uradnikov: Trsta in okolica 20.000 gld., Istra 700 gld., Goriška in Gradišćanska 2.200 gld. — Pristojbine od davčnih izvršeb: Trst 9500 gld., Istra 34.000 gl., Goriška in Gradišćanska 15.000 gld. — Zamudne obresti od zastalih davkov: Trst 10.000 gl., Istra 1.800 gld., Goriška in Gradišćanska 2.400 gld. — Skupni neposredni davki znašajo torej za Trst in okolico 2.306.100 gld., za Istro 707.300 gld., Goriško in Gradišćansko 654.000 gld., za vse Primorje torej 3.667.800 gold.

Po «Adriatische Post».

K položaju. O večerjajši seji izvrševalnega odbora desnice javljajo z Dunaja, da se je s prvega pojavljala nekaka neodločnost zato, ker še ni rešeno vprašanje o nagodbi. Zaupniki Mladočehov da so predlagali celó, naj bi odbor odložil svoja posvetovanja, dokler se ne reši kriza. Ta predlog pa ni bil vsprejet. V razpravi o političnem položaju s posebnim ozirom na program nemške opozicije da so Mladočehi predlagali, naj se izvoli pododsek, ki naj sestavi skupne politične zahteve slovanskih plemen. Temu predlogu da so se uprli Poljaki in nemški konservativci dr. Kathrein. Potem da je poslednji povdarjal potrebo sprave med obema narodoma na Češkem in Moravskem, naglašuje, da program Nemecev nudi podlago za pogajanja.

Oho, oho! Posito, da je res tako, kakor poročajo dunajski listi, in ako bi morali misliti, da vsa katoliška ljudska stranka tako misli, kakor je govoril dr. Kathrein, potem treba razglasiti glasno in jasno, da **Jugoslovani nimamo ničesar več iskati v tej družbi.**

Dru. Kathreinu se vidi celó absurdni, monstrozni program Nemecev sposobnim za podlago nadaljnjim pogajanjem. Toda pameten človek poreče: sedaj treba, da povedo svojo tudi oni drugi! Ali dr. Kathrein noče ni čuti o programu Slovanov in govori hkratu le o potrebi sprave na Češkem in Moravskem! To je vendar jasno: dr. Kathrein izključuje po takem Jugoslovane od vsakega prava, on nam odreka pogoje za samobitno narodno življenje in se pridružuje glede južnih pokrajin države — programu nemške opozicije. «Piccolo» poroča tudi, da se je grof Thun pridružil nazorom dra. Kathreina. Grof Thun da je prijavil zaupno tudi to, da vlada namerja v tem poletju povabiti zaupnike Nemecev in Čehov v konferenco v ta namen, da se doseže sporazumljenje o narodnih in političnih vprašanjih. Vodje desnice so pritrdili nakanam vlade. Ponavljamo: če je res tako, da hočejo Jugoslovane prezirati popolnoma in ne mislijo ganiti niti z mazincem, da bi prišli mi vsaj do odduška v teh groznih bojih, kaj nam ostaja družega, nego da zahtevamo: ven, ven iz te družbe, kajti vsaki trenotek, ki bi ostali naši poslanci v taki družbi, bil bi — poleg škode — tudi trenotek naše sramote!!

O nagodbeni krizi. Szell je pripilhal nedoma na Dunaj, predno so ga pričakovali. Včeraj se je že posvetoval z grofom Thunom in grofom Goluchowskim. Od kodi hkratu ta naglica? Govoré celó, da je prinesel seboj nov predlog za sporazumljenje. Ali mu gore noge pod petami? Skoro, skoro bi morali misliti, da je nekaj na tem, kar pišejo v danes došlo nam «Information»: Ne dajte se varati po ničemer. Gotovo pride do kompromisa med Thunom in Szellom. Kako, tega ne more še povedati danes noben človek, celó prvi udeleženci ne, ali do kompromisa pride, ker je v tem pogledu neka neporušna volja, kateri se treba ukloniti in ki ne dopušča ni carinarske ločitve, ni kakih osebnih sprememb.

Domače vesti.

† **Dr. Valentin Müller.** Iz Celovca smo dobili brzojavno vest, da je po dolgem bolehanju tamkaj sinoči umrl gospod dr. Valentin Müller, stolni prošt in predsednik družbe sv. Mohorja. Narod slovenski ohrani gotovo hvaležen spomin temu velikemu dobrotniku svojemu.

Slovensko umetniško društvo v Ljubljani. Iz Ljubljane nam pišejo: Sporov imamo na vseh straneh in imamo ga tudi radi novega umetniškega društva.

Pred tremi meseci so sprožili nekateri slovenski umetniki srečno misel, da bi se ustanovilo društvo «slovenskih slikarjev in kiparjev», kateremu naj bi bil smoter pospeševanje slov. umetnosti, prirejanje razstav in varovanje umetniških pravie svojih členov. Vsakdo je pozdravil z veseljem to lepo idejo, kajti gotovo bi tako društvo uplivalo najblagodejnejše na slovensko umetnost. Na pripravljalnem obnem zboru je pa sklenila velika večina udeležnikov, da se društvo ustanovi na širši podlagi. Osnuje naj se «slovensko umetniško društvo», čegar členi bi bili razun obrazovalnih umetnikov tudi pisatelji, glasbeniki in dramatični umetniki. Ta sklep je provzročil odpor pri nekaterih

umetnikov, ki pa ni popolnoma opravičen, če se pomisli, da bodo imeli slikarji in kiparji poseben odsek z svojim odborom, katerega vežejo z glavnim odborom le rahle vezi. A prvi pojav nesloge ni zadostoval. »Slov. lista«, katerega so vzdramili žarki spravljalnosti na delo, je jel pod pretvezo, da je umetniško društvo liberalno (!), odvrčati umetnike od pristopa k temu društvu, groze jim, da ne dobi noben umetnik dela od častite duhovščine, če pristopi k temu društvu. Po navadi umetnost ne pozna politike. In možno je menda le v Sloveniji, da se obliha še umetniško društvo s politično omako. Sploh morajo imeti gospodje v uredništvu »Slov. lista« kaj čudne misli o slovenskih umetnikih, ko mislijo, da bi se le-ti hoteli postaviti v svojem društvu proti cerkvi, katera vendar najbolj podpira slovenske slikarje in kiparje in kije nekaterim slov. umetnikom edini — kupec!

Županom v Ajdovščini je bil dne 31. m. m. izvoljen gospod Anton Lokar. Prvim podžupanom je bil izvoljen g. Ignacij Kovač, drugim pa gospod Jakob Bolafio. Dosedanji župan Daniel Godina je županoval celih 35 let.

Protiv čestitkam. C. kr. uradom je došla okrožnica, ki se obrača proti navadi, da uradniki pismenim ali ustnim potom čestitajo svojim načelnikom, kadar so isti povišani v službi ali jim je podeljeno kakšno odlikovanje. Ta navada, ki je postala v zadnjem času že razvada, ker zahteva mnogo časa, se »službeno ne želi« ter imajo v bodoče prenehati osebna predstavljajna in vpisovanja v pole, namenjene v to svrhu. Pač pa se bodo imeli uradniki tudi odsihdob službeno predstaviti svojim načelnikom, kadar so oni sami premaknjeni na višo stopinjo.

Odlikovanje. Tukajšnja tvrdka Rocco in dr., tovarna strojev za pridelovanje acetilenskega plina, je dobila te dni srebrno svetinjo za svoje res najpopolnejše aparate zlato svetinjo.

Lep vzgled. Odbor »Tržaškega podpornega in bralnega društva« je imel dne 2. t. m. svojo navadno sejo. Po dovršeni seji so se razgovarjali med drugim tudi o žalostnem stanju naših šolskih razmer v mestu.

Jeden navzočih je pojasnil, kako močno narasla število otrok, željnih slovenskega pouka, in kako da s tem rasejo tudi stroški Ciril-Metodove šole, konečno pa je predlagal, naj bi se vsi gg. odborniki vpisali kakor udje moške podružnice sv. Cirila in Metoda ter s tem navdušili ostale društvenike in druge tukaj bivajoče našince za naše šolstvo. Vsi priuhoji gg. odborniki so se potem brez vsacega prigovora vpisali kakor členi omenjene družbe.

Dragi rojaki, niso-li ti uzor delavskega stanu? Posnemajte jih ter pristopite vsi, brez razlike stanu, k naši podružnici, da postane krepka in vredna svojega imena. Saj letni donesek je tako neznaten (1 gld.), da ga zmore lahko skoro vsakdo. Ciril-Metodovec.

Iz-za kulis! Pišejo nam: Gospod urednik! Nekaj zelo važnega Vam imam sporočiti, ali bojim se, da mi ne boste verjeli? Naj pa bo tako ali tako, jaz storim svojo dolžnost.

Slišal sem namreč, da prihodnjo nedeljo izleti vse pevsko društvo »Kolo« na koncert ženske podružnice sv. Cirila in Metoda k sv. Ivanu ter da isto zasede vseh »pet delov sveta« in zraven še nekatera važnejša svetovna mesta! Ker vem, da bo mnogo izletnikov in ker se v nedeljo ves svet združi na vrtu »Narodnega doma« pri sv. Ivanu, opozarjam že danes vse izletnike, naj ne zamude te prilike, ko bodo mogli opazovati, kako se vedejo in lahko hkratu pobratijo vsi zemeljski rodovi! Taki čudeži se ne vrše vsaki dan, in za prirejanje takih stvari je edino le nežnejši del človečanstva in ta sestavlja baš gori imenovano podružnico. Toliko sem Vam povedal z nadejo, da stvar ostane — tajna.

Veselica pevskega društva »Slava« pri sv. Mariji Magdaleni spodnji, napovedana za dne 28. m. m., se ni mogla vršiti, ker je bilo skrajno neugodno vreme. Veselica se bo vršila dne 18. t. m. in sicer na vrtu krčme »Obrtniškega društva« pri sv. Ani. Povdarjamo še enkrat, da na tej veselici razvije to društvo svojo novo zastavo, zбоk česar se je nadejati častne udeležbe iz okolice in mesta.

Nadalje nam pišejo od sv. Marije Magdalene še nastopno:

Jako nas je užalilo, da je škedenjska godba prav za isti dan — 28. m. m. — napovedala svoj »koncert« in sicer ob isti uri in blizu naše veselice. To ni lepo, da nam godba iz takega narodnega sela, kakor je Škedenj, hoče delati »konkurenco« brez vsake potrebe. To bi bilo dostojno kake piranske godbe. Pa tudi krčmarju Ivanu Saneinu (po domače Nemece) se moramo čuditi, da je dovolil svoj prostor za tako »konkurenco« domačemu narodnemu društvu, ko je vendar ravno »Slava« večkrat priredila svoje pevske večere v njegovi krčmi in je on imel le dobiček od tega. Gosp. Sanein naj pomisli, da se pri sv. Ani nahaja tudi italijanska krčma g. Ivana Bogada. Mož je naš narodni nasprotnik, a še on ni nikoli storil tega, da bi na tak način hotel konkurirati našemu društvu. V tem pogledu čast mu! Seveda maestro di cappella Barakosa hoče konkurirati Slovincem — kakor se je izrazil sam — menda zato, ker si je od slovenskega ljudstva priglodal lepo premoženje. Res plemenita zahvala je to od — gran maestra.

Ume se pa ob sebi, da to, kar smo rekli Barakosi, ni malo ne velja našim bratom in sosedom v Škedenju.

Nemško-laška kultura. Te dni je šla kmetica Helena Križmančič iz Padrič mirno po trotoarju pred prodajalnice Weissovo na Corsu. Na vratih je stal gospodar. A ker se je nje obleka menda dotaknila veličnega gospoda Weissa, jel je kričati na kmetico: »Maladeta ščava poreca! La vada in m. . . . lei con tuta sua ščavarija!« Užaljena kmetica je naznanila stvar bližnjemu redarju. In ko je le-ta vprašal Weissa, kaj mu je kmetica storila, žalega, je ta dika nemško-laške kulture priznal, da — ničesar! Pristavil pa je: Čemu hodi tu po trotoarju, tam po sredi naj hodi! Nota bene: po trotoarju, katerega so okoličani pomagali delati z svojimi denarji in ga naredili z žulji svojih rok. Zato nima nikdo pravice, poditi naše okoličane s tržaških trotoarjev, najmanj pa taki ljudje, kakoršen je — gospod Weiss! Naj si le zapomni to!

Iz občinske delegacije. V seji dne 29. m. m. so dovolili 1000 gld. za preuredbo bivše Fondove hiše v bolnici pri sv. Mariji Magdaleni v svrhu osamljanja (izolacije) o morebitnih slučajih kuge.

Iz Dutovelj nam pišejo: Dne 3. t. m. se je vršila volitev župana za občino dutovljansko. Županom je bil izvoljen g. Ivan Ravbar, podžupani Andrej Lah, posestnik in krčmar, Alojzij Širec, posestnik in trgovec iz Dutovelj in Anton Tavčar iz Krepelj. Izvoljeni staršina Josip Gomizelj pa se je dne 4. t. m. obesil na svojem škedenju. Siromaku se je zinešulo v glavi, zбоk česar so ga pokopali z vsemi cerkvenimi obredi.

Novo izvoljeni župan je imovit posestnik iz ugledne družine. Istotako se moramo najboljše izjaviti o vseh novih odbornikih. Nadejati se smemo torej, da bodo dobro upravljali občino po izgledu prejšnjega župana, gosp. Ivana Vrabea, ki je odložil to čast radi obilice svojih poslov. Ljudstvo je obžalovalo njegov odstop.

Dne 4. t. m. je umrl v Krepelah posestnik in bivši trgovec Avgust Godina v 87. letu svoje dobe. Ker je bil pokojnik luteranske vere, je prišel pastor iz Trsta. Pokopali so ga na tukajšnjem pokopališču. Pogreba se je udeležilo veliko ljudstva. Pokoj njegovi duši!

Iz Komna nam pišejo, da srečke za tombolo društva »Lipa« se ne bodo prodajale po 10 kakor je bilo naznanjeno po pomoti —, ampak po 20 nvč. Tombola bo 18. t. m.

Izpražnjena mesta. Na e. kr. učiteljskišču v Kopru sta za prihodnje šolsko leto izpražnjeni stolica za zemljepis in zgodovino z italijanskim in stolica za matematiko in fiziko z slovenskim jezikom. Natančneje pogoje navaja večerajšnji »Osservatore Triestino«.

Nov poštni urad. Dne 16. junija 1899. se odpre v Št. Perjanu na Goriškem, okraj Gorica, nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kakor nabiralnica poštno-hranilnišnega urada.

Zvezo bo imel s poštnim omrežjem po vsakdanji vožni pošti, ki se omenjenega dne uvede med Gorico in Kojskem.

Iz-pred naših sodišč. 25-letni težak Štefan Krenz je dobil večeraj na deželnem sodišču 4 mesece ječe radi javnega nasilstva. Upiral se je redarjem, ki so ga hoteli dne 6. maja t. l. aretirati pred krčmo »Alle tre porte«, kjer je razgrajal in tepel krčmarja. Vrgel se je namreč na tla ter brcal policiste z nogami. Kakor navadno, se je izgovarjal, da je bil pijan do nezvesti, a ta izgovor, kakor videti, ni imel zaželenega uspeha.

«Porch de Italiani!» Radi teh besed sta dobila istega dne Peter Bizjak 4 in Josip Blažič 2 mesece ječe. Opažamo, da ju je bil provociral neki mladič vsklivši: spie. Ker nista vedela, od kod je prišel ta glas, sta se obrnila z gorajimi besedami na krivo adreso, do ljudi, ki so stali v bližini.

Radi poskušenege težkega telesnega poškodovanja, radi pregreška proti varnosti življenja in radi zlobnega poškodovanja je dobil 23-letni težak Avgust Nordis 3 mesece ječe.

18-letna Petrina Šuman iz Kopra je bila obtožena tatvine. Sodišče pa jo je rešilo krivde.

Nesreča. V Truškah na Pomjanskini je tamošnji posestnik Matija Kocijančič p. d. Bordon po nesreči pal v neko kalužo ter tam nesrečno završil svoje življenje.

Nevarno ležišče. Predvečeraj po noči so aretirali na Campo Marzio 40letnega Antona Rojca, ker si je za posteljo izbral — železnični tir.

V pijanosti. 32-letni Ivan F. v ulici Sporecavilla št. 1. je prišel domov, ne »židane volje«, ampak tako razdivjan, da je začel lomiti in pobijati vse, kar mu je prišlo pod roko. Njega žena je poklicala redarje, ki so prišli ter našli moža krvavega. V boju z svojo lastno hišno opravo je dobil rani nad desnimi očesom in na desni nogi. Spravili so ga na zdravniško postajo, kjer so ga obvezali in zaprli, da mu je izpuhtel špirit iz glave.

Tragedija v starem mestu. Na zaslišanju je Pizziga izjavil, da je bil vprašavnega večera pijan ter da je zaspal na nekih stopnicah v ulici Donata. Tam da mu je nekdo vzel klobuk in pobral ves denar. Šel je domov po drug klobuk in potem nazaj v staro mesto iskat tatu. Drugo jutro da mu je tekla kri iz nosa ter mu onesnažila obleko in srajevo. Obleko je obdržal na sebi, srajevo pa dal prati. — Istodobna hišna preiskava je res spravila na dan krvavo srajevo in klobuk, kakor pravijo, edini, ki ga ima Pizziga. Predstava iz oči v oči s pričami pokaže, je-li Pizziga krivec.

O roparskem napadu v gostilni bratov Tergo smo izvedeli, da je policija v tem času že prišla zločincema na sled ter zaprla v nju stanovanju v ulici Madonnina št. 6, Antona Bertolija in Josipa Zoeha. Prvi je 40 let star in parniški delavec, drugi, zidar, ima 26 let.

Brata Tergo in omenjena mladiča so spoznali z vso gotovostjo v Bertoliju in Zoehu kriveca. Ista sta tudi priznala svoj čin, samo sta se izgovarjala, da sta se z denarjem hotela odškoditi jeden za srajevo, katero da mu je Anton Tergo istega dopoldne raztrgal, ko ga je vrgel iz prodajalnice, drugi za neko tirjatev, katero ima proti bratoma Tergo.

Oboje je izmišljeno. Zločinec predpoludne niti nista bila pri Tergu. Po zaslišanju so ju odvedli v ulico Tigor ter stavili deželnomu sodišču na razpolago.

Različne vesti.

Nova slika papeža Leva XIII. V namene katoliškega misijona na Angležkem je izšla lepo izdelana podoba Leva XIII., heliogravira, 42 cm. visoka in 30 cm. široka, ki kaže velikega mislilca in človekoljuba skoraj v celotni velikosti. Proti 35 kr. (tudi v poštnih znamkah) je dobiti to podobo pri »Annoncen-Bureau für kath. Blätter, Hubert Friedl, Dunaj V./1. Matzleinsdorferstrasse, 7.

Dvoboj. Mej predsednikom ogerske zbornice poslancev, pl. Perczelom in glavnim urednikom »Magyar Hirlapa«, Aleksandrom Fendijom, se je vršil večeraj predpoludne dvoboj z meči. Oba nasprotnika, ki sta se po dvoboju sprijaznila, sta lahko ranjena.

Krvav spopad. Kakor poročajo dne 6. t. m. iz Prage, je v Kriesdorfu nastal prepir med tamošnjimi kmeti in hrvaškimi delavci, ki gradijo železnico. En kmet je mrtev, drugi težko ranjen. Dotični delavec je rabil bodalo. Pravi krivec so

zbežali. Nekaj delavcev so izročili sodišču. Prebi-
valstvo je hudo razburjeno. Orožniki so prispeli,
da skrbijo za mir.

Dreyfus in Zola. List «Aurore» objavlja čla-
nek Emila Zole, ki je, kakor znano, največ pripo-
mogel, da pride do revizije Dreyfusove pravde.
Zola pravi: «Ko sem provokiral svoje sodno zasle-
dovanje, mi je bilo le do pravice in resnice. Oboje
je danes doseženo. Moja pravda danes ne more
imeti nobene koristi ter me več ne zanima. Justica
naj odloči, če je zločin, ako se hoče resnice».

Ali oni, ki o Dreyfusu drugače mislijo, nego
Zola, trde istotako, da sti pravica in resnica na
njih strani.

Dijaški nemiri na Ruskem. Kakor javljajo iz
Petrograda, niso še vseh udeležencev na tamošnjih
dijaških nemirih izpustili iz zaporov. Še kakih 50
slušačev rudarskih in tehničnih zavodov in nekaj
slušačeljic višjih ženskih šol je zaprtih.

Ivan Strauss, svetovnoznani «kralj valčekov»
na Dunaju, je umrl minole sobote v 74. letu svoje
dobe. Znameniti skladatelj je še dne 23. maja t.
l. v dvornem opernem gledališču sam dirigiral
ouverturo svoje operete «Netopir». Bil je največji
mojster v specifično dunajskem valčku.

Brzobjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Dunaj 7. »Vaterland« pravi, da se zdravilni
proces na kardinalu Grunehi — ki se je bil dal
operirati na očesu — razvija ugodno. Kardinalu so
došle čestitke od cesarja, od papeža, večih nadvoj-
vod, ministerskega predsednika grofa Thuna, od
ministrov, drugih odličnjakov.

Dunaj 7. Ogrji hočejo torej vendar res od-
jenjati, kajti potrja se, da je Szell došel na Dunaj
z novimi predlogi in koncesijami. Danes sta bila
v avdijski pred cesarjem grof Thun in minister
za vnanje stvari grof Goluchowski. Popoldne je
bilo posvetovanje avstrijskih ministrov z Szellom.
O novih predlogih ministerskega predsednika oger-
skega se ne ve nič pozitivnega. Le toliko se čuje,
da so ogerske stranke že pritrdile tem novim
predlogom.

Rim 7. V komori je začela razprava o voj-
nem proračunu. Vojni minister je rekel, da ne bi
bil nasproten zmanjšanju vojske, ako bi bili res
taki časi miru, o katerih govore radikaleci. Ali se-
daj bi vsaka taka prememba značila nevarnost za
narodno jednotnost. Dnevni red radikalecev se je
odklonil.

Pariz 7. Dočim oporekajo nekateri listi, da
bi se mislilo vojaškega guvernerja v Parizu, ge-
nerala Zurlinden, nadomestiti z drugim generalom,
pa trdi »Echo de Paris«, da Zurlinden pojde v
Lyon, kjer prevzame poveljstvo vojnega kora v
Hautes Alpes. V Pariz da pride general Zede.

Pariz 7. V »Figaru« piše neki z Z. podpisani
svetnik kasacijskega sodišča o razsodbi tega po-
slednjega in izvaja, da vojno sodišče v Rennesu bo
moglo odgovoriti le na vprašanje, ali je bordoreau
mogel priti od Dreyfusa ali ne. Kajti kasacijsko
sodišče da ne dopušča, da bi se to vprašanje
nadomestilo z drugimi obtožnimi točkami in je ob-
sodilo prijavo tajnih spisov. Ker pa bordoreau ne
prihaja od Dreyfusa, je že vedeti vnaprej, kakova
bo sodba vojnega sodišča.

Carigrad 7. V Prilepu je prišlo med Turki
in Bolgari do poboja. Na obeh straneh so imeli
mrtvih. Vali iz Monastira je odpotoval v Prilep.

Carigrad 7. Patrijarhu v Antiohiji, proti če-
gar baje nezakoniti izvolitvi sta protestovala eku-
menski in jeruzalemski patrijarh, je došla od carja
Nikolaja prirčna čestitka.

Zanimiv oglas kolesarjem!

kolo iz tovarne

Johann Puch iz Gradca

ustanovitelja industrije za kolesa,

je najbolje kolo sveta

L. Colobig v Trstu,

Via del Torrente števil 10.

Jedini in glavni zastopnik za:

Trst, Primorsko in Dalmacija.

Št. 1068/O. ž. sv.

Sežana, 5. junija 1899.

Razpis učiteljskih služb

v sežanskem okraju in sicer:

1. učitelja-voditelja jednorazrednic, Devin-
ščina pri Proseku, Sveto, Kobljeglava,
Štjak, Vatovlje in Barka;
2. učitelja na štirirazrednici v Sežani;
3. učiteljic v Komnu, Lokvi, Štanjelu in
Zgoniku.

Vse službe so III. plačne vrste z do-
hodki določenimi v deželni postavi dne 15.
oktobra 1896.

Učitelji na Devinščini, v Svetem in v
Sežani imajo naturalna stanovanja v šolskem
poslopji.

Prošilci naj vložijo svoje s pričevali do-
kumentirane prošnje pri ces. kr. okrajnem
šolskem svetu v Sežani do 15. julija 1899.

Predsednik:

Dr. Laharnar.

Potrjim sreem javljam sorodnikom
prijateljem in znancem, da je moj
preljubljeni oče

Matija Kocijančič

v Truškah nagloma preminol
(ponesrečil).

Priporočam ga v molitev.

Sv. M. M. spodnja.

Žalujoči sin

Josip Kocijančič.

Za veliko

zalogo železnine

iščeta se eden ali dva zmožna in marljiva
pomočnika, ki morata biti zmožna tudi ita-
lijanskega in nemškega jezika. Ponudbe pod
»A. K.« na upravništvo »Edinosti«.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih
in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti
v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna
lega maternice itd., kakor sploh v vseh slu-
čajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

Oklic.

Umrli je dne 24/2/1898 v Lazih št. 5
sod. okraj Ljubljana neki Jože Pečnik.
Bil udovec, 75 let star, kat. vere in služil
je za delavca pri južni železnici. Rojen je
bil v Trstu. Otrok ni zapustil in ljublan-
skemu sodišču niso znani do sedaj še nobeni
postavni dediči.

Oporoke ni napravi! in bo torej premo-
ženje, ki znaša nekaj sto goldinarjev, za-
padlo fiskuzu, če se ne prigrasijo nikaki
dediči.

Obrok za oglas poteče 17.
junija 1899.

Vsak, kdor misli, da ima postavnih de-
dinskih pravic, naj se torej v obrambo istih
oglasi takoj pri sodišču, ali pri podpisa-
nem kuratorju zapuščine Jožeta Pečnika.

V Ljubljani, 1. junija 1899.

Dr. Josip Kušar,
odvetnik.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL

Rafaela Italia

TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in spre-
jemnice, žimfe in peresne, ogledal in železnih
blaga, po cenah, da se ni bati konkurence.

Velika hiša

v **Motovunu** zraven slovečih škocijanskih jam, 3 ure od
Trsta in 1/2 ure hoda od železnične postaje Divača.
ob živahni prometni cesti Reka-Trst, z dvema kuhinjama, z
dvema obširnimi podzemeljskimi kletmi, s 14 krasnimi sobami
s posebnimi uhoti, kakor nalašč prirejenimi za mnogobrojne
letovišnike, ki vsako leto prihajajo v ta divno-romantični
kraj, z obširnim na visoko obzidanim in senčnatim dvoriščem,
z velikim vodnjakom z izvrstno vodo, z velikimi hlevi za
konje in govedo, z obširnimi spravami za seno ter druge
poljske pridelke, s prostornimi lopami, s krasnim se sadjem
in trtami zasejenim vrtom in z lepim parkom je vsled na-
stalih družinskih razmer pod ugodnimi pogoji takoj

na prodaj

Proda se tudi na večletne obroke. — Hiša, kakor vsa
ostala obširna poslopja, so kakor nalašč prikladna za go-
stilničarsko in štacunarsko obrt.

Vsled njene lege na tako živahnej prometni cesti, je
posebno pripravna za kupčijo z domačimi pridelki in vsako-
vrstnim blagom na drobno in debelo; kréma bi pa imela
razum navadnega posla z domačim ljudstvom in z vozniki,
obilo posla z nebrojnimi obiskovalci škocijanskih jam.

**Vse pohištvo z vrtom in parkom vred, dalo
bi se tudi v najem po dogovoru.**

Natanljeneja pojasnila pri lastniku **Aleksandru Mahor-
čiču** v Matavunu, pošta Divača.

Zaloga pohištva

(mêble) **Petra**

Muschika poleg

dobroznane gostil-

ne »Alla nuova Abbondanza«, Trst, Via Torrente št. 16,
se toplo priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence!

Das XIX. Jahrhundert
in Wort und Bild
Politische und Kultur-Geschichte
60 Lieferungen à 60 Pfg. oder 3 Bände à 15 Mk.
Berlin-Leipzig, Deutsches Verlagshaus Bong & Co.
Zu beziehen durch jede Buchhandlung.